

Zmocněnec nabývá sice práv pro zmocnitele (§ 1017 obč. zák.) a v případě úpadku byl by oprávněn nárok na vyloučení podle Šu 44 konk. ř., ale za předpokladu, že se jedná o individuální věc, která nepatří do úpadkové podstaty. Ztratil-li však proplacený peníz dle tohoto zjištění u žalované záložny přijetím do pokladny mezi ostatní peníze své zvláštní určitosti, nestala se žalující spořitelna jeho vlastníkem, jak tvrdí, nýbrž žalovaná záložna. Žalobkyni by příslušel jen obligační nárok. Tento nárok zakládá však pro případ úpadku jen pohledávku věřitele třetí třídy, ale vznikl dle zjištění již před účinností povoleného příročí. Pokud tedy žaloba čelí na zaplacení, byla právem zamítnuta pro tentokrát s ohledem na § 4 zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n. a na účinky povoleného příročí.

Čís. 6963.

Jen tehdy jde o fixní obchod ve smyslu čl. 357 obch. zák., bylo-li vymezení určité doby k plnění podle vůle stran podstatnou součástí smlouvy v ten způsob, že plnění po projití smluvené doby nemělo být považováno za plnění.

Dodatečné, nové vyjednávání o dodání může nastati právě tak po uplynutí obvyklé dodací lhůty, jako lhůty fixní a nemá vlivu na následky již nastalého prodlení, pokud strany neujednaly něco jiného.

Byl-li ujednán pevný kup co do určitého zboží a kupiteli vyhrazeno právo, by do určité doby zakoupené zboží postupně odebral a při tom sám volil některé z různých vzorů již při smlouvě co do úpravy i ceny určených, a ocitli-li se kupitel v prodlení, neoznamiv prodávateli volbu, jest tento oprávněn, by buď zboží podle čl. 343 obch. zák. prodal a při tom kupiteli vyhradil volbu tak, jak příslušela původnímu kupiteli, neb aby tohoto žaloval na výkon volby nebo přímo na zaplacení kupní ceny, a to ceny nejnižší, totiž té, která odpovídá nejlacinějšímu druhu (vzoru) zboží, který by byl mohl kupitel voliti.

(Rozh. ze dne 6. dubna 1927, Rv I 147/27.)

Dne 23. května 1924 došlo mezi stranami k ujednání o dodání 30 kamen pro koupelny za určitou cenu a měla kamna dle obsahu kupního listu být dodána žalované firmě podle jejích dispozic do konce roku 1924. Žalovaná kamna neodebrala, načež došlo dne 10. února 1925 mezi ní a žalobkyní k novému ujednání, kterým původní ujednání padlo a bylo nahrazeno ujednáním novým, dle něhož byl předmět dodávky snížen na 20 kamen tří druhů za určitou cenu podle volby žalované a měla být tato kamna dodána nejvýše do konce r. 1925. Na základě tohoto ujednání odebrala žalovaná od žalobkyně 6 koupelních kamen, kdežto dalších 14 koupelních kamen neodebrala, nýbrž na výzvu žalobkyně, by těchto zbývajících 14 koupelních kamen odebrala, žádala o prodloužení odběrní lhůty, kteráž jí však nebyla žalobkyní poskytnuta. Žalobkyně poskytla žalované dopisem ze dne 30. ledna 1926 dodatečnou lhůtu k odběru

zbývajících kamen až do 15. února 1926 a když tento návrh žalobkyně nebyl přijat, žalobkyně dopisem ze dne 18. ledna 1926 žalovanou vyrozuměla, že musí setrvati na splnění ujednání do 31. prosince 1925. Žalovaná koupelní kamna neodebrala, načež žalobkyně 14 koupelních kamen v ceně 10.455 Kč dle její volby zabalených uložila ve svém skladu, žalovanou o tom vyrozuměla, a zaslala jí fakturu se skladním listem. Žalovaná poslala žalobkyni fakturu zpět a zboží pro ni složené nepřijala. Žalobě o zaplacení 10.455 Kč procesní soud prvního státního soudu v Praze vyhověl. Odvolací soud vyhověl odvolání žalované potud, že zamítl žalobu ohledně 566 Kč 10 h. Důvody: Odvolání snaží se dáti doložce obsažené v kupním listě ze dne 10. února 1925 výklad, že odpůrkyně byla sice povinna odvolatelce umluvený počet kamen do konce roku 1925 dodati, bude-li to žádati, že však odvolatelka povinnosti k odebrání kamen neměla, nýbrž že to bylo pouze jejím právem. Než výklad tento je nesprávný. Pro výklad ten není především v kupním listu ze dne 10. února 1925 nejmenší opory. Výklad ten přičítá se však i zásadně kupecké poctivosti, jež ovládá obchodní svět, a jež nedovoluje, by smlouva byla vykládána tak, by z ní měla jedna strana jen výhody a druhá jen nevýhody, nebylo-li to výslovně umluveno; pro odpůrkyni by však znamenala smlouva při výkladu odvolatelčině nevýhodu již proto, poněvadž při koupi většího množství zboží se stanoví kupní cena nižším penízem, než při koupi jen malého množství, nebo dokonce jen jednoho kusu. Proti onomu výkladu mluví však i skutečnost, že bylo mezi stranami ujednáno, že odvolatelka je povinna, koupená kamna do konce roku 1925 i odebrati. Výklad, který odvolatelka uvedeně doložce dává, je však i v rozporu s jejím vlastním chováním, neboť, kdyby si nebyla odvolatelka vědoma toho, že má kamna do konce roku 1925 odebrati, byla by se zajisté proti dopisu odpůrkyně ze dne 10. února 1925, v němž se jí uzavření kupu potvrzuje a v němž se klade důraz na to, že kamna musí býti do konce r. 1925 odebrána, ohradila a nebyla by se v roce 1926 pustila do jednání o odebrání kamen, jak se to stalo jejím dopisem ze dne 23. ledna 1926. Dále se obrací odvolání proti tomu, že soud procesní nespátřuje ve smlouvě ze dne 10. února 1925 obchod fixní. Neprávem. K pojmu fixního obchodu ve smyslu ustanovení čl. 357 obch. zák. nestačí, by k plnění byla stanovena určitá doba, nýbrž je k tomu i třeba, by vymezení určité doby k plnění bylo podle vůle stran hlavní podstatou smlouvy, takže plnění po vypršení smluvené doby nemá býti považováno za plnění. Nic takového se však ani ze smlouvy ani z projevené vůle stran nepodává a naopak skutečnost, že i po vypršení smluvené doby chce odpůrkyně plniti a že i odvolatelka byla ochotna, věc koupenou odebrati (ovšem ne najednou), mluví proti tomu, že šlo o obchod fixní. Je proto stanovisko procesního soudu, jenž fixní obchod vylučuje, správné. Nešlo-li však o obchod fixní, je pro věc lhostejno, oznámila-li odpůrkyně odvolatelce, že na splnění smlouvy trvá, hned či teprve později. Odpůrkyně, ježto se domáhá toliko splnění smlouvy, nepotřebovala vůbec odvolatelce oznamovati, že na splnění trvá, k tomu by byla povinna jen při smlouvě

fixní. Na rozdíl od soudu procesního sluší dáti odvolatelce za pravdu v tom, že, když do smluvené doby zboží neodebrala, tím právo volby věci koupených nepřešlo ještě na odpůrkyni, neboť právo volby bylo vyhrazeno odvolatelce smlouvou a bez jejího souhlasu nemohlo na odpůrkyni přejíti. Než z toho nemůže odvolatelka těžiti, neboť ne o to jde v tomto sporu, komu právo volby přísluší, nýbrž o to, je-li odpůrkyně oprávněna, žádati zaplacení kupní ceny. A k tomu dlužno přisvědčiti, neboť, třebas odpůrkyně byla oprávněna žalovati odvolatelku, by prohlásila, která kamna chce odebrati, nelze jí upříti ani právo k žalobě o zaplacení kupní ceny, když odvolatelka ve smluvené době zboží neodebrala, takže je v prodlení a je tak, jak bylo smluveno, odebrati nechce. Ovšem vzhledem k tomu, že právo volby přísluší odvolatelce a že tato si mohla vybrati kamna nejlacinější, může odpůrkyně požadovati kupní cenu jen za kamna nejlevnější. Stojí-li odvolatelka na stanovisku, že mohla býti odsouzena k placení jen proti současnému splnění závazku odpůrkyně, přehlíží, že je odpůrkyně plniti ochotna, a to že stačí, by se domáhala na ní zaplacení (§ 1052 obč. zák.). Dle toho je však odvolání v jádru svém bezdůvodno a jest oprávněno jen potud, že neměla býti odvolatelka odsouzena k zaplacení většího peníze, než který odpovídá kupní ceně za 14 nejlevnějších kamen.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalované.

D ů v o d y:

Dovolání, opřenému jen o dovolací důvod Šu 503 čís. 4 c. ř. s., nelze přiznati oprávnění. Dovolatelka spatřuje nesprávné právní posouzení věci především v tom, že odvolací soud, ačkoli přejímá zjištění prvního soudu, učiněné na základě závěrečného listu, že bylo dne 10. února 1925 mezi stranami ujednáno, že žalobkyně má dodati nejdéle do konce roku 20 kamen pro koupelny tří vzorů dle volby žalované, přes to ze zjištění tohoto dovozuje, že také žalovaná byla povinna, by ono zboží odebrala. Při tom prý neodůvodňuje tento svůj právní názor ničím jiným, než závěrečným listem z 10. února 1925. Než dovolatelka přehlíží, že odvolací soud co do povinnosti žalované k odběru kamen do konce roku 1925 dospěl k svému přesvědčení nejen výkladem obsahu závěrečného listu a úvahou, že by se přičilo zásadě kupecké poctivosti, by byla smlouva vykládána tak, aby z ní měla jedna strana jen výhody a druhá nevýhody, nebylo-li tak výslovně umluveno, nýbrž také na základě vlastního zjištění, čerpaného z výpovědi svědka Artura L-a, dle něhož bylo mezi stranami ujednáno, že jest žalovaná povinna koupená kamna do konce roku 1925 i odebrati. V otázce, zda šlo o obchod fixní, poukazuje odvolací soud správně k tomu, že ani ze smlouvy, ani z přednesu stran neplyne, že vymezení určité doby k plnění bylo dle vůle stran podstatnou součástí smlouvy v ten způsob, že plnění po projití smluvené doby nemá býti považováno za plnění, což jest právě podstatou fixního obchodu podle čl. 357 obch. zák. Bylo proto zbytečno, obíral-li se odvolací soud také tím, že ještě po projití ujednané lhůty byla za-

lobkyně ochotna kamna dodati a také dovolatelka zboží odebrati, ovšem ne najednou, neboť tím by se na původní povaze obchodu nic nebylo změnilo. Takovéto dodatečné, nové vyjednávání může nastati právě tak po uplynutí obvyklé dodací lhůty jako lhůty fixní, a nemá vlivu na následky již nastalého prodlení — pokud strany neujednaly něco jiného. Dovolatelka vytýká konečně odvolacímu soudu nedůslednost, poněvadž sice přejímá zjištění, že jen žalované příslušelo právo, by volila, které ze tří vzorů kamen mají býti dodány, a přes to ji odsuzuje k zaplacení a tím i k odebrání určitého druhu (nejlevnějšího). Tím prý se vlastně neuchyluje od právního názoru soudu procesního, který přímo vyslovil, že prodlením žalované přešlo právo volby na žalobkyni. Než ani tu nelze s dovolatelkou souhlasiti. Byl-li ujednán pevný kup co do určitého zboží (kamna) a kupiteli vyhrazeno právo, by do určité doby zakoupené zboží postupně odebral a při tom sám volil některé z různých vzorů již při smlouvě co do úpravy i ceny určených, a ocitl-li se kupitel v prodlení, neoznámiv prodávateli volbu, jest tento oprávněn, aby buď zboží dle čl. 343 obch. zák. prodal a při tom kupiteli vyhradil volbu tak, jak příslušela původnímu kupiteli, neb aby tohoto žaloval na výkon volby nebo přímo na zaplacení kupní ceny, a to, jak odvolací soud správně uvádí, ceny nejnižší, totiž té, která odpovídá nejlacinějšímu druhu (vzoru) zboží, který by byl mohl kupitel voliti. Tím si ještě prodávatel nijak neosobuje a také se mu nepřisuzuje smluvní právo kupitelovo na volbu určitého druhu, nýbrž opatření toto jest nezbytným důsledkem prodlení kupitelova. Žaluje-li se na kupní cenu nejnižší, není tím kupiteli nijak ukřivděno, neboť tuto cenu by byl musil vždy zaplatiti. Má-li to však v zápětí, že dostane také jen nejlacinější druh zboží, který snad nebude moci upotřebiti tak, jako některý ze vzorů dražších, jest to zase jen důsledkem obmezeného oprávnění prodávatela, vyvolaného prodlením kupitelovým. Odvolací soud posoudil věc správně po právní stránce.

Čís. 6964.

Žádost za oddělení jmění ve smyslu §u 812 obč. zák. lze podati pouze do doručení odevzdací listiny a to i ohledně nemovitostí, aniž by ohledně těchto záleželo na vkladu odevzdací listiny do pozemkové knihy.

(Rozh. ze dne 6. dubna 1927, R II 99/27.)

Návrh zůstavitelova věřitele, by dědictví po Janu L-ovi, pozůstávající z nemovitostí, bylo od jmění dědiců odděleno, pohledávka navrhovatelova byla na tomto dědictví zaznamenána a z něho zapravena, soud prvního stádu zamítl. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Souhlasně se stížností uplatňoval stěžovatel Josef H. již v příslušné žádosti, že v tomto případě jsou podmínky, aby v jeho zájmu pozůstalost po Janu L-ovi, majetnost k ní patřící, zejména nemovitosti od jmění dědiců byly odděleny a jeho pohledávka